

فرهنگ لغات و اصطلاحات تاریخی

انگلیسی - فارسی

تألیف

شمس الدین جمی

پاییز ۱۳۹۵

سرشناسه:	نجمی، شمس الدین، ۱۳۲۸-
عنوان و نام پدیدآور:	فرهنگ لغات و اصطلاحات تاریخی انگلیسی به فارسی / شمس الدین نجمی
مشخصات نشر:	اصفهان «چهارباغ»، ۱۳۹۵.
مشخصات ظاهری:	iii، ۲۴۶ ص.
شابک:	۹۷۸-۶۰۰-۶۸۳۳-۲۷-۹
وضعیت فهرست نویسی:	فیپا
موضوع:	تاریخ -- واژه نامه ها -- انگلیسی
موضوع:	History--Dictionaries--English
موضوع:	زبان انگلیسی -- واژه نامه ها -- فارسی
موضوع:	English Language--Dictionaries--Persian
موضوع:	تمدن -- تاریخ -- واژه نامه ها
موضوع:	Civilization--History--Dictionaries
موضوع:	تاریخ -- اصطلاح ها و تعبیر ها
موضوع:	History--Terminology
رده بندی کنگره:	D ۹۰۳ .۳ ۱۹۵
رده بندی دیویی:	۹۰۳
شماره کتابشناسی ملی:	۴۴۴۷۹۲۵

چهارباغ

۰۳۱-۳۶۷۳۶۳۰۰

۰۹۱۳-۱۱۷۰۵۰۹

فرهنگ لغات و اصطلاحات تاریخی

مولف: دکتر شمس الدین نجمی

تیراژ: ۱۰۰۰ نسخه / چاپ اول: ۱۳۹۵

لیتوگرافی آرمان / چاپ اصفهان / صحافی دی

ویراستار: دکتر محمود افروز

صفحه آرا: میترا ابرقوثیان / طرح جلد: نگار اصفهان

مدیر تولید: سید ابوالحسن شفیع اف

قیمت: ۱۵۰۰۰ تومان

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۶۸۳۳-۲۷-۹

پیشگفتار

بدون تردید با تأمل در معانی دقیق دو واژه‌ی تاریخ (History) و فرهنگ (Culture)، نه تنها می‌توان به عمق روابط متقابل میان این دو مفهوم، پی برد؛ بلکه می‌توان دریافت که بیان ساختارهای اجتماعی، شیوه‌های کنش فرهنگی-اجتماعی مردمان، وضعیت امنیت اجتماعی ولایات و همچنین ارائه‌ی تناسبی نسبتاً همگون میان مکان (فرهنگ) و زمان (مقطع تاریخی)، یکی از اصلی‌ترین ویژگی‌های تاریخ‌نگاری است. عناصری ممتاز که به نویسنده‌ی تاریخ، نوعی خوداندیشی (self-reflexivity) آگاهی تاریخی می‌بخشد. زیرا تاریخ، جنبه‌های موضوعی، احساسی، تجربی زندگی اجتماعی، شامل فرهنگی را در بر می‌گیرد و استفاده از رهیافت‌های تاریخی ما را در شناخت گذشته، آگاهی، آری داده و قادر می‌سازد تا تصوّرات و برداشت‌های شخصی خود را در یک تصویر بزرگتر تاریخ، جای دهیم. از دیگر سوی، فرهنگ نیز از عمده‌ترین مسائلی است که هم در زیربنای ساختار و هم در مراحل تولید و بهره‌وری و هم در فرایند تحلیل مسائل گوناگون هر حکومتی، جایگاهی تعیین کننده دارد. با تأملی کوتاه در منابعی که از فرهنگ، چه در لغت و چه در مفهوم، سخن به میان آورده‌اند، می‌توان دریافت که: واژه‌ی Culture از زبان کلاسیک و شاید زبان پیش کلاسیک لاتین ریشه می‌گیرد و در اصل به معنای کشت و کار یا پرورش بوده است، و اما کاربرد دقیق مفهوم فرهنگ، به راه با تعریف آن، با ادوارد تایلور [انسان‌شناس انگلیسی که او را بنیانگذار انسان‌شناسی فرهنگی می‌دانند] آغاز می‌شود. (آشوری، ۱۳۸۹: ۹-۳۵).

اگرچه تعاریف مختلفی از مفهوم فرهنگ وجود داشته و می‌توان این تعاریف را در قالب‌های مختلف و صف‌گرانه، تاریخی، هنجاری و ساختاری، مورد مطالعه قرار داد؛ اما بی‌شک تعاریف و صف‌گرانه‌ی ادوارد تایلور و موریس، به رغم بسیار ساده و ابتدایی بودن، عمق مفهوم فرهنگ را بیان می‌دارند. تایلور در باب مفهوم فرهنگ، چنین بیان می‌دارد که: فرهنگ یا تمدن، کلیت

درهم تافته‌ای است شامل دانش، دین، هنر، قانون، اخلاقیات، آداب و رسوم و هر گونه توانایی و عادت‌هایی که آدمی از جامعه بدست می‌آورد. (همان: ۴۷)

در مجموع از این تعاریف کلاسیک، می‌توان چنین دریافت که فرهنگ، در معنی وسیع قوم‌نگارانه‌ی آن، کلیت پیچیده‌ای شامل معرفت، اعتقاد، هنر، اخلاقیات، قانون، آداب و رسوم و عاداتی است که انسان به مثابه‌ی عضوی از جامعه کسب می‌کند.

همین بطنی دو سویه میان تاریخ و فرهنگ بود که نگارنده، را بر آن داشت تا فرهنگ دقیق و متقن در این دو حوزه، با نام **فرهنگ لغات و اصطلاحات تاریخی**، تدوین و منتشر نماید. البته بیان این نکته نیز ضروری است که کار فرهنگ‌نویسی به خصوص در سرزمین ایران، هنوز بسیار نوپا و جوان است. اگرچه دهه‌هاست که طی سال‌های اخیر فرهنگ‌های عمومی و تخصصی بسیاری در علوم و فنون مختلف مانند: تاریخ، سیاسی، اقتصادی، پزشکی، فنی، نظامی، حقوقی، دینی و عرفانی، توسط اندیشمندان و پژوهشگران عالیه به جامعه فرهنگی و آموزشی و دانشجویان ارائه شده است و بحق زحمات و خدمات ارزشمندی را در این راستا بسیار مفتنم و ارزشمند است اما به نظر می‌رسد جای فرهنگ لغات و اصطلاحات تاریخی، خالی است. امید آنکه این کار - که حاصل سال‌ها مطالعه، جستجو و کاوش در منابع تاریخی، دانشنامه‌ها و فرهنگ‌های گوناگون است - بتواند نیاز دانشجویان در این حوزه را مرتفع نماید. امید است که از نظر بنده، این اثر آغاز کننده راهی است که به درازای تاریخ گستردگی داشته باشد و با حمایت سایر اندیشمندان، گام‌هایی مفید برای پیمودن این مسیر طولانی برداشته شود.

لازم به ذکر است که این واژه نامه، با هدف و انگیزه‌ی تدوین یک فرهنگ تخصصی دو زبانه در قلمرو تاریخ و فرهنگ فراهم آمده است. واژگان و اصطلاحاتی که در این مجموعه، گردآوری شده حاصل جستجو و کنکاش دو حدود ۸۶ منبع و مأخذ بوده و این واژگان به نحوی انتخاب شده‌اند که دانشجویان و پژوهشگرانی را که در رشته‌های تاریخ، باستان‌شناسی، هنر، علوم اجتماعی، جامعه‌شناسی، ادیان و روابط بین الملل، تحقیق و تحصیل می‌کنند، بکار آید.

این فرهنگ (انگلیسی-فارسی) به صورت الفبایی تنظیم شده و برای هر واژه وجه دستوری و معنی و مفهوم و یا معادل آن واژه آورده شده است. البته آن دسته از معانی و مفاهیمی که تنها

مفاهیم تاریخی و فرهنگی را بدست دهند و به همین جهت از آوردن دیگر معانی واژه‌ها خودداری شده است.

در پایان بر خود لازم می‌دانم از استادان و سروران ارجمند، آقایان: شادروان دکتر جواد برومند سعید، دکتر علی حُصوری، استاد محمدعلی مختاری و دکتر محمود مدبری که مرا در تهیه این دفتر راهنمایی و تشویق کردند، سپاسگزاری کنم. همچنین شایسته است از همکاری سرکار خانم قمر مطلوب مسئول کتابخانه دانشکده ادبیات و دانشجویان ارجمند (زهره محمدی، پوپک اشهد و عماد ضیاء موسوی) که در فیش برداری، طبقه بندی آن‌ها مرا یاری داده اند قدرشناسی کنم و نیز شایسته است از سرکار خانم میترا ابرقوئیان که صفحه آرایی این کتاب را برعهده داشتند و از همکار ارجمند آقای سید محمود افروز که کار ویرایش این اثر را بر عهده گرفته‌اند و سرانجام انتشارات محترم چهارباغ اعفوان که زحمت چاپ و نشر این فرهنگ را متقبل شدند، قدردانی نمایم.

شمس الدین نجمی

عضو هیأت علمی دانشگاه شهید باهنر کرمان